

Asia Kuvaamiskiello

Hakija X

Annettu 17.1.2012

Tiivistelmä

Näyttelyssä olleiden taideteosten valokuvauskielto ei perustunut tekijänoikeuslakiin.

LAUSUNTOPYYNTÖ

Hakija kertoo lausuntopyynnössään osallistuneensa toimittajana 17.2.2011 Ateneumin taidemuseon järjestämään Arjen sankarit -taidenäyttelyn lehdistötiedotustilaisuuteen. Kuvatessaan videokameralla näyttelyssä olleita teoksia taidemuseon henkilökunta on keskeyttänyt hänen kuvaamisensa. Henkilökunnan edustaja oli kertonut hakijalle, ettei teosten yksityiskohtia saa kuvata muun muassa siksi, että teosten omistajat usein kieltävät teosten kuvaamisen.

Hakijan mukaan samassa tiedotustilaisuudessa oli useita muita valokuvaajia, jotka saivat kuvata näyttelyä vapaasti. Myös television kuvausryhmät kuvasivat näyttelyä siten, että teoksista kuvattiin yksityiskohtia. Esimerkiksi Yle Uutisten 18.2.2011 julkaisemassa uutisraportissa näyttelystä oli kuvattu useiden teosten yksityiskohtia.

Hakija kertoo saaneensa myöhemmin sähköpostissa kirjeen, jossa mainittiin syitä, miksi taidemuseo kieltää tiedotustilaisuudessa kuvauksen näyttelysaleissaan.

Hakija haluaa tietää:

- i) noudattiko Ateneumin taidemuseo tekijänoikeuslakia kieltäessään kuvaamisen toimittajalta näyttelyn tiedotustilaisuudessa ja salliessaan muiden toimittajien kuvaamisen vapaasti?
- ii) Saako taidemuseo kieltää toimittajalta teosten yksityiskohtien kuvaamisen?

VASTINE

Tekijänoikeusneuvosto on varannut Valtion taidemuseolle mahdollisuuden antaa asiassa vastine. Vastineessaan Valtion taidemuseo toteaa, ettei asian käsittely kuulu tekijänoikeusneuvoston toimialaan. Ateneumin taidemuseon määräykset kuvauksen kieltämisestä tai sallimisesta eivät perustu tekijänoikeuslakiin. Tekijänoikeuslaki ei velvoita teoksen omistajaa tai haltijaa (näyttelytoiminta) tekijän ja teoksen käyttäjän, tässä tapauksessa kuvaajan välisessä suhteessa. Taidemuseo ei omista omiin kokoelmiinsa kuuluvien tai esillä pitämiensä taideteosten tekijänoikeuksia. Lisäksi lausuntopyynnössä mainitun teoksen tekijän, Eero Järnefeltin tekijänoikeudet ovat rauenneet (kuolinvuosi 1937). Ateneumin taidemuseon kuvauskieltoa on käsitelty suhteessa sananvapauden ja omistuksen suojan perusoikeuksiin ja siitä on olemassa Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätös 1.3.2010.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:n mukaan tekijänoikeusneuvosto antaa lausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Näiden lausuntojen luonne ei ole sitova. Tekijänoikeusneuvosto ei anna lausuntoja muiden lakien soveltamisesta eikä tulkitse sopimusten olemassaoloa tai niiden sisältöä.

Valokuvauskielto ei perustu tekijänoikeuslakiin

Tekijänoikeuslaki ei perusta yleisölle erityistä oikeutta päästä mihinkään tilaan valokuvaamaan. Tekijänoikeusneuvosto ei ota kantaa siihen, onko taidemuseolla oikeus kieltää tiloissaan näyttelyssä olevien taideteosten kuvaaminen muulla perusteella kuin tekijänoikeuslain perusteella.

Puheenjohtaja

Marcus Norrgård

Sihteeri

Marco Grönroos

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Marcus Norrgård (puheenjohtaja), Heikki Jokinen, Satu Kangas, Pirjo Kontkanen, Sari Nieminen, Kirsi-Marja Okkonen, Pekka Pulkkinen, Risto Ryti, Anne Salomaa, Pekka Sipilä, Riikka Tähti-vuori, Markku Uotila, Hannele Vertainen ja Martti Virtanen.